

Staroslověnština – skloňování

a-km.

ja-km.

1. žen-a

duš-a

2. žen-y

duš-ę (duš-ě)

3. žen-ě

duš-i

4. žen-ŏ

duš-ŏ

5. žen-o

duš-e

6. žen-ě

duš-i

7. žen-ojŏ

duš-ejŏ

= kontrakce $ojŏ > \bar{o}$, $ejŏ > 'e$

+denazalizace → ženú, dušú

Staroslověnština – skloňování

1. rabъ	mоžь	x	synъ	(*sūn-u-s)
2. raba	mоža	x	synu	(*sūn-ou-)
3. rabu	mоžu	x	synovi	(*sūn-ou-i)
4. rabъ	mоžь	x	synъ	(*sūn-u-m)
5. rabe	x	mоžu	←	synu
6. rabě	mоži	x	synu	
7. rabomъ	mоžemъ	x	synъmъ	

zsl. 7. rabъmъ ← mоžьmъ ← synъmъ

Staroslověnština – skloňování

sg. *žena*

pl. *ženy*

du. *ženě*

sg. *ženojŕ*

pl. *ženami*

du. *ženama*

du. = ?

Staroslověnština – skloňování

sg. *žena*

pl. *ženy*

du. *ženě*

sg. *ženojŕ*

pl. *ženami*

du. *ženama*

du. = duál = dvojně číslo

Staroslověnština – skloňování

sg. *žena*

pl. *ženy*

du. *ženě*

sg. *ženojŕ*

pl. *ženami*

du. *ženama*

du. = duál = dvojně číslo

č. sg. *oko*

pl. *oka*

du. *oči*

Staroslověnština – skloňování

sg. *žena*

pl. *ženy*

du. *ženě*

sg. *ženojǫ*

pl. *ženami*

du. *ženama*

du. = duál = dvojné číslo

č. sg. *oko*

pl. *oka*

du. *oči*

gen.sg. *oka*

pl. *ok*

du. *očí (<*očú)*

gen.sg. *ramene*

pl. *ramen*

du. *ramenou (< -ú)*

Pozdně praslovanské hláskové změny

Kontrakce (10. stol.)

ženojo > *žen^o*

bojati (se) > *báti (se)*

dobraja > *dobrá*

Pozdně praslovanské hláskové změny

Kontrakce (10. stol.)

ženojo > *žen^ěo*

bojati (se) > *báti (se)*

dobraja > *dobrá*

1. dlouhý vokál (→ vrací se fonologická kvantita!)

Pozdně praslovanské hláskové změny

Kontrakce (10. stol.)

ženoj_o > *žen_o*

bojati (se) > *báti (se)*

dobraja > *dobrá*

1. dlouhý vokál (→ vrací se fonologická kvantita!)
2. kvalita podle druhého v řadě

Pozdně praslovanské hláskové změny

Kontrakce (10. stol.)

ženojō > *ženō*

bojati (se) > *bāti (se)*

dobraja > *dobrá*

1. dlouhý vokál (→ vrací se fonologická kvantita!)
2. kvalita podle druhého v řadě
3. „timbre“ (přední/zadní výsl.) dle prvního vokálu

Pozdně praslovanské hláskové změny

Kontrakce (10. stol.)

oju > *ú*

ojь > *ý*

oje > *é*

ojǫ > *ǭ*

ojė > *ē̄*

oja > *á*

ojě > *é*

ejǫ > *'ǭ*

eja > *'á*

eju > *'ú*

ejь > *í*

eje > *'é*

ejė > *'ē̄*

ejě > *ie*

mladъ → gen. ?

Pozdně praslovanské hláskové změny

Kontrakce (10. stol.)

oju > *ú*

ojь > *ý*

oje > *é*

ojǫ > *ǭ*

ojeṛ > *eṛ*

oja > *á*

ojě > *é*

ejǫ > *'ǭ*

eja > *'á*

eju > *'ú*

ejь > *í*

eje > *'é*

ejeṛ > *'eṛ*

ejě > *ie*

mladъ → gen. *mlada*

Pozdně praslovanské hláskové změny

Kontrakce (10. stol.)

oju > *ú*

ojь > *ý*

oje > *é*

ojǫ > *ǭ*

ojȇ > *ȇ*

oja > *á*

ojě > *é*

ejǫ > *'ǭ*

eja > *'á*

eju > *'ú*

ejь > *í*

eje > *'é*

ejȇ > *'ȇ*

ejě > *ie*

mladъ → gen. *mlada+jego*

Pozdně praslovanské hláskové změny

Kontrakce (10. stol.)

oju > *ú*

ojь > *ý*

oje > *é*

ojǫ > *ǭ*

ojȇ > *ȇ*

oja > *á*

ojě > *é*

ejǫ > *'ǭ*

eja > *'á*

eju > *'ú*

ejь > *í*

eje > *'é*

ejȇ > *'ȇ̄*

ejě > *ie*

mladъ → gen. *mladajego* > *mlad__go* (>*mlad__ho*)

Pozdně praslovanské hláskové změny

Denazalizace (10. stol.)

ę > ä (> a, ě, e)

ę̄ > ǟ (> á, í, é)

o > u

ō > ú

'o > 'u (> i)

'ō > 'ú (> î)

Pozdně praslovanské hláskové změny

Denazalizace (10. stol.)

ę > ä (> a, ě, e)

ē > à (> á, í, é)

o > u 'o > 'u (> i)

ō > ú 'ō > 'ú (> î)

peť > p__ť > pět

peťъjъ > p__t__ > pát__

zobъ > z__bъ > z__b

ženō > žen__ > ženou

(akuz.sg.) dušo > duš__ > duši

(instr.sg.) dušō > duš__ > duší

Pozdně praslovanské hláskové změny

Zánik a vokalizace jerů (10. stol.)

jery = ?

Pozdně praslovanské hláskové změny

Zánik a vokalizace jerů (10. stol.) („Havlíkovo pravidlo“)

(zǫbъ >) zubъ > zub тъma > tma
(mǫžъ >) mužъ > muž

souvislá řada jerových slabik – počítáme od konce:

дѣнь > d'en'

тѣнь > ten

шѣвьсь > š'v'ec' (= švec)

liché *zanikají*

sudé *se vokalizují*

(ъ > e ; ъ > 'e)

domáci úkol – určete skloňovací typ („kmen“):

zachodъ

zachodu

zachodoma

domъ

domove

domy

sěme

sěmeni

sěmenъchъ

pl'uce

pl'ucъ

pl'ucama